

Svar på skriftligt spörsmål SSS 404/2021 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att se till att trafikplikten på Haapamäki-banan fullgörs på behörigt sätt

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 404/2021 rd undertecknat av riksdagsledamot Mikko Savola /cent:

Hur kommer regeringen säkerställa att trafikplikten fullgörs och trafiktjänsterna genomförs på Haapamäki-banan på ett behörigt sätt, och

kommer det att sörjas för att materielen är tillräcklig för att fullgöra trafikplikten på det sätt som avses?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Kommunikationsministeriet och VR-Group Ab ingick ett avtal om upphandlingar inom person-tågtrafiken för 1.1–30.6.2021 och om en option för 1.7–31.12.2021. I maj fattades beslut om användningen av optionsperioden som går ut i slutet av innevarande år. Avsikten med avtalet är att trygga servicenivån för den tågtrafik som upphandlas av staten även i situationer som coronan orsakar. I det nya avtalet blev den så kallade trafiken som omfattas av den allmänna trafikplikten som fastställts i kommunikationsministeriets tidigare koncessionsavtal en del av den trafik som staten upphandlar.

Ändringen tydliggjorde det tidigare avtalsarrangemanget. Rälsbusstrafiken på Haapamäki-banan omfattas av detta avtal om upphandlad trafik. Allmänt taget har man i avtalet ägnat uppmärksamhet även åt materielens skick, som VR-Group har förbundit sig till att ta hand om. Materiel som avviker från det som avtalats om kan användas av olika orsaker, och i undantagssituationer som orsakas av till exempel olyckor eller motsvarande kan tillfälliga arrangemang göras enligt förordningen om rättigheter och skyldigheter för tågresenärer, till exempel genom bussturer. Ersättande transporter har ordnats som busstransporter på den del av Haapamäki-banan som inte har elektrifierats.

Enligt uppgifter som kommunikationsministeriet fått av VR-Group har situationen vad gäller rälsbusstrafiken varit exceptionell i maj–juni 2021. Rälsbussmaterielens användbarhet och tillförlitlighet har utsatts för utmaningar som huvudsakligen orsakats av tekniska problem i materielen och brist på reservdelar. De mest betydande utmaningarna var bränderna som bröt ut i motorrum i maj och juni. Under sommaren 2021 har man varit tvungen att ställa in cirka 5 procent av alla rälsbusssturer i hela landet. Dessutom var rälsbussarna på grund av säkerhetskritiska orsaker helt ur bruk mellan den 6 juni och 16 juni på grund av extra kontroller av rälsbussarnas skick. Trafiksäkerheten har säkerställts genom kontrollerna. Inställningar och störningar orsakades i rälsbusstrafiken under flera dagar även på grund av att vagnar i ett godståg spårade ur den 3 juli 2021 på banan mellan Jyväskylä och Haapamäki.

Rälsbusstrafiken på Haapamäki-banan genomförs enligt uppgifter från VR-Group med all för närvarande tillgänglig rälsbussmateriel (11 stycken). Utöver dessa är tre rälsbussar dessutom ur bruk antingen på grund av en brand i motorrummet eller plankorsningsolycka och två rälsbussar är ur bruk på grund av fördröjningar som uppstått i tillgången till kritiska reservdelar.

Många olika åtgärder har enligt uppgifter som kommunikationsministeriet fått av VR-Group vidtagits och kommer att vidtas i syfte att förbättra tillförlitligheten i och användbarheten av rälsbussmaterielen. Materielens brandsäkerhet förbättras genom tekniska ändringar och underhållet av materielen tilldelas betydligt mer resurser. Dessutom kommer den mest omfattande renoveringen under materielens livscykel att genomföras för hela materielen under 2021–2024 och renoveringen kommer även att förbättra materielens tekniska skick.

Kommunikationsministeriet för en kontinuerlig dialog med VR-Group om rälsbusstrafiken. För närvarande förhandlar ministeriet med VR om ett längre, nioårigt avtal om upphandling av persontågstrafik. Utgångspunkten och målet för det långa avtalet om upphandlad trafik anses vara den 2019 avtalade trafikeringsnivån i avtalshelheten om upphandlad trafik och trafik som omfattas av allmän trafikplikt. I det kommande avtalet fästs även vikt vid materielen och olika undantagssituationer och agerandet i dem.

Helsingfors den 15 Juli 2021

Kommunikationsminister Timo Harakka